

ŘÍMSKOKATOLICKÉ NÁBOŽENSTVÍ

Vzdělávací obsah vzdělávacího oboru

(Vzdělávací obsah je koncipován jako východisko pro povinný předmět na církevních základních školách)

Charakteristika:

Obor **Římskokatolické náboženství** je vymezen jako **povinná součást** školních vzdělávacích programů **církevních základních škol a odpovídajících ročníků víceletých středních škol zřizovaných institucemi římskokatolické církve.**

Respektuje svobodu jednotlivých žáků ve vztahu k náboženské víře a současně nabízí orientaci v základní nauce římskokatolického náboženství.

Vychází ze základních otázek člověka spojených s hledáním životního smyslu a ukazuje možnou cestu k jeho nalezení. Poukazuje na souvislost mezi tajemstvím transcendece a posledním cílem člověka.

Chce rozvíjet a podporovat v žácích základní předpoklady křesťanského životního postoje a jednání.

Nabízí pomoc pro orientaci v tomto světě, umožňuje přístup k biblickému poselství, k učení katolické církve, ostatních křesťanských církví a k jejich tradici a otevírá možnost života s církví.

Obor přispívá k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- rozvíjení základních existenciálních zkušeností a otevírání se jejich křesťanské interpretaci
- vnímání a otevírání se celistvé skutečnosti světa, který obklopuje člověka
- vnímání a přijímání života v jeho plnosti i s jeho rozpory
- porozumění křesťanskému obrazu Boha a Ježíše jako Krista
- odpovědnému jednání ve společnosti na základě křesťanských mravních ideálů
- budování pozitivních vztahů a postoje tolerance k lidem jiných náboženských vyznání a k rozvíjení ekumenických postojů
- vnímání křesťanských svátků a slavností a pochopení jejich významu pro život člověka
- ocenění přínosu křesťanství pro vývoj lidské společnosti a kultury jak v národním, tak světovém měřítku

Vzdělávací obsah

1. stupeň

Očekávané výstupy – 1. období

žák

- *orientuje se v základním obsahu křesťanské víry*
- *zná základní biblické obrazy Boha a rozumí jim na základě intuitivního přístupu k symbolům*
- *na základě vybraných momentů života Ježíše Krista dokáže vysvětlit základy křesťanského poselství*
- *je pozorný vůči morálním konfliktům v rozsahu svých dětských zkušeností a umí v nich uplatnit princip křesťanského zlatého pravidla*
- *na základě zkušeností umí popsat křesťanství jako skutečnost prožívanou v církvi*
- *orientuje se ve střídání všedních dnů a křesťanských svátků a rozlišuje jejich rozdílnou náplň a funkci*

Očekávané výstupy – 2. období

žák

- *rozumí základnímu křesťanskému životnímu postoji víry, naděje a lásky*
- *disponuje základními vědomostmi o biblické zvěsti a o křesťanském učení*
- *je pozorný vůči základním existenciálním zkušenostem a zná jejich náboženskou interpretaci*
- *zná způsoby diferencovaného poznávání světa, dokáže rozlišit kompetence jeho vědecké a náboženské interpretace*
- *umí popsat svůj život nejen v plnosti možností seberealizace, ale i v jeho ohraničenosti a rozporech*
- *rozumí základním křesťanským etickým principům*
- *vnímá skutečnost vlastního svědomí a umí popsat jeho funkci*
- *umí popsat základní historické souvislosti vzniku a rozvoje křesťanských slavností a svátků*
- *umí vysvětlit přínos křesťanství skrze příklady života osobností křesťanské historie*
- *zná některé další církve a náboženské společnosti působící v jeho regionu*
- *chová se s ohleduplnou pozorností a tolerancí vůči lidem jinak nábožensky smýšlejícím*

Učivo

OTEVŘENOST PRO ZÁKLADNÍ ŽIVOTNÍ ZKUŠENOSTI

- probouzení a vyjadřování pocitů radosti, úžasu, vděčnosti a důvěry
- zkušenost s vlastními hranicemi, tj. zkušenost s rozloučením, vinou, nepochopením, zradou nebo zkušenost utrpení a smrti
- rozvoj pozitivního postoje k sobě a k životu: naděje jako příslib nového východiska
- zkušenost kamarádství, přátelství, bezpečí a blízkosti, vlastní jedinečnosti a život ve společenství jako dar a úkol

POROZUMĚNÍ NÁBOŽENSKÉ FORMĚ ŘEČI BIBLE

- základní starozákonní a novozákonní symboly významné pro křesťanskou představu Boha
- biblické obrazy Boží blízkosti
- biblický obraz stvoření
- exemplární starozákonní příběhy
- biblické svědectví o Bohu jako cíli směřování lidského společenství

ZNALOST ZÁKLADNÍCH TEZÍ KŘESŤANSKÉHO UČENÍ

- potřeba záchrany (spásy) v lidském životě a křesťanská odpověď
- modlitba jako forma setkání člověka s Bohem
- příběhy Ježíšova života
- Ježíšovo jednání s nemocnými lidmi a s lidmi na okraji společnosti

- Ježíšovo jednání s lidmi, kteří se provinili
- Ježíšova podobenství o Božím království
- Církev - společenství křesťanů
- svátosti jako součást křesťanského života

POROZUMĚNÍ PRINCIPŮM KŘESŤANSKÉ MRAVNOSTI

- princip křesťanské mravnosti (zlaté pravidlo): Co nechceš, aby jiní dělali tobě, nedělej ty jim.
- křesťanské ideály mravnosti: Ježíšovo učení obsažené v přikázání lásky a v blahoslavenstvích
- Desatero jako pomoc na cestě k uskutečnění svého lidství
- morální konflikty současnosti: válka a mír, péče o životní prostředí
- možnost obrácení a smíření jako křesťanská nabídka pomoci člověku v situaci provinění

KŘESŤANSKÉ SLAVNOSTI A SVÁTKY

- původ křesťanských svátků
- způsob slavení různých křesťanských svátků: Vánoc, Velikonoc, Svatodušních svátků apod.
- mešní a křestní katolické liturgie
- význam doby přípravy na slavnost a její slavnostní prožití
- svátky křesťanských světců a významných postav

HISTORICKÉ SOUVISLOSTI ROZVOJE KŘESŤANSTVÍ V NAŠÍ ZEMI

- exemplární události spojené s raným křesťanstvím v Čechách a na Moravě (sv. Václav, sv. Prokop, sv. Vojtěch), život a zaměření klášterů (sv. Anežka)

EKUMENISMUS A MEZINÁBOŽENSKÝ DIALOG

- křesťanské církve, působící v našem regionu
- příklady uctívání Boha a životní praxe u různých náboženství, s nimiž mohou děti udělat zkušenost v naší zemi (židovství, islám, buddhismus)
- příležitosti, při nichž se můžeme společně s křesťany jiných církví a s příslušníky jiných náboženství přátelsky setkávat, pracovat a usilovat o společné lidské hodnoty

2. stupeň

Očekávané výstupy

žák

- *zná základní součásti obsahu katolické nauky*
- *rozumí bibli jako svědectví lidí o zkušenostech osvobozujícího božího jednání vůči člověku, umí vysvětlit jejich souvislost s postojem víry a umí interpretovat biblické poselství jako výzvu pro život člověka*
- *umí popsat, v čem spočívá pohled na člověka a svět ve světle křesťanské víry, a porovnat vlastní zkušenost a zkušenost víry církve*
- *zná metodu kritického a diferencovaného přístupu k vlastní osobě, umí přijmout sám sebe*
- *zná základní psychické, sociální a historické souvislosti podmiňující hledání a nalézání životního smyslu a zná jeho transcendentní interpretaci*
- *umí zhodnotit principy křesťanského jednání v duchu solidarity a lásky v jeho nejširších sociálních kontextech*
- *rozumí struktuře a podstatě křesťanských slavností a jejich významu pro křesťanskou spiritualitu a život společenství církve*
- *umí posoudit důležité pozitivní i negativní události světového křesťanství, zhodnotit jejich církevní interpretaci a vyvodit závěry pro svůj kritický postoj*
- *umí rozpoznat negativní projevy různých náboženských sekt*
- *rozumí rozdílům a společným prvkům v učení křesťanských církví a zná základní principy ekumenického dialogu*
- *rozumí rozdílům a společným prvkům v učení světových náboženství a umí popsat východiska a zásady vzájemné tolerance*

Učivo

OTEVŘENOST PRO ZÁKLADNÍ ŽIVOTNÍ ZKUŠENOSTI

- zkušenost vlastní identity, důstojnost muže a ženy, lidská sexualita: vzájemné ocenění a přijetí, zkušenost životních změn jako projevu životní síly, životní vzory a ideály, hodnota lidského života, lidská osobnost jako celistvost: harmonie těla, duše a ducha
- pozitivní a negativní zkušenosti v životě ve společenství, zkušenost zodpovědnosti, zkušenost omezení existencí pravidel, problémy s uznáváním autorit a institucí, konstruktivní a destruktivní kritika
- zkušenost s násilím a zneužíváním moci ... a z toho plynoucím strachem
- zkušenost viny, odporu a utrpení

POROZUMĚNÍ NÁBOŽENSKÉ FORMĚ ŘEČI BIBLE

- podstata symbolického a metaforického vyjádření, literární druhy biblického textu
- příběh stvoření světa jako obraz a jako výzva člověku k úctě ke světu a ke spoluzodpovědnosti za svět
- příběhy zdůrazňující podstatné prvky identity věřícího člověka ve SZ a v NZ
- biblické pojetí člověka a jeho života

ZNALOST ZÁKLADNÍCH TEZÍ KATOLICKÉHO UČENÍ

- Boží trojjednost jako projev Božího života
- Vtělení: křesťanská víra v Ježíšovo lidství a božství
- Boží království jako realita a jako vize
- Kristovo vzkříšení jako vítězství nad mocí viny a smrti
- příběh Letnic jako impuls k misionářskému poslání křesťanů
- církve – jedna, svatá, apoštolská, katolická
- život a organizace církve
- svátosti církve
- základní formy modlitby v tradici církve

POROZUMĚNÍ PRINCIPŮM KŘESŤANSKÉ MRAVNOSTI

- Zlaté pravidlo jako orientace na správné jednání, přikázání lásky k Bohu a k bližnímu jako ideál křesťanské mravnosti
- vnitřní svoboda jako základ křesťanské morálky, evangelní výzvy k čestnosti a pravdivosti, k nenásilí, k lásce k nepřátelům, ke svobodnému postoji k vlastnictví a majetku
- sociální rozměr viny a hříchu
- etika životního prostředí z křesťanského hlediska
- práce a povolání ve službě lidem (výkon jako výzva: naplnění nebo zotročení?)
- etika trávení volného času
- křesťanský pohled na hodnotu individuálního lidského života (mravní aspekt eutanazie, interrupce, genového inženýrství...)
- bezpodmínečná láska v mezilidských vztazích a ve vztahu Boha k člověku: odpuštění a smíření
- tvořivost v budování pozitivních mezilidských vztahů jako cesta k naplnění života smyslem

KŘESŤANSKÉ SLAVNOSTI A SVÁTKY

- společné slavení jako vyjádření pozitivního postoje ke světu
- křesťanské slavení neděle a dalších významných svátků
- katolická liturgie svátostí

HISTORICKÉ SOUVISLOSTI VÝVOJE SVĚTOVÉHO KŘESŤANSTVÍ

- klíčové historické události, např. pronásledování prvních křesťanů, Milánský edikt a jeho důsledky, západní a východní křesťanská mise, křesťanské státy středověku, osvícenectví a vznik sekularizované společnosti, současný vztah církví a státu v ČR
- změny obrazu církve v průběhu dějin, 2. vatikánský koncil
- křesťanské umění románské, gotické, renesanční, barokní, moderní
- historie vývoje hlavních proudů křesťanství: katolického, pravoslavného, poreformačního
- sekty, jejich původ a techniky manipulace

EKUMENISMUS A MEZINÁBOŽENSKÝ DIALOG

- základní společné prvky a rozdíly v učení křesťanských církví
- ekumenický dialog a spolupráce
- poznávání a oceňování životních forem jiných náboženství
- klíčové historické události související s dějinami židovství a islámu
- víra a interpretace životních zkušeností v ostatních nekřesťanských náboženstvích: židovství, islám, hinduismus, buddhismus, jiná náboženství